

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2004/38/ES

ze dne 29. dubna 2004

o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na články 12, 18, 40, 44 a 52 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise¹,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru²,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů³,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy⁴,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Občanství Unie přiznává každému občanu Unie základní a osobní právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených ve Smlouvě a v opatřeních přijatých k jejímu provedení.
- (2) Volný pohyb osob představuje jednu ze základních svobod vnitřního trhu, který zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je v souladu se Smlouvou zajištěna tato svoboda.
- (3) Občanství Unie by mělo představovat základní postavení státních příslušníků členských států při výkonu jejich práva volného pohybu a pobytu. Je proto nezbytné kodifikovat a revidovat stávající nástroje Společenství, které se zaměřují samostatně na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné

¹ Úř. věst. C 270 E, 25. 9. 2001, s. 150.

² Úř. věst. C 149, 21. 6. 2002, s. 46.

³ Úř. věst. C 192, 12. 8. 2002, s. 17.

⁴ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 11. února 2003 (Úř. věst. C 43 E, 19. 2. 2004, s. 42), společný postoj Rady ze dne 5. prosince 2003 (Úř. věst. C 54 E, 2. 3. 2004, s. 12) a postoj Evropského parlamentu ze dne 10. března 2004 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

a na studenty a další osoby bez zaměstnání, aby se právo volného pohybu a pobytu všech občanů Unie zjednodušilo a posílilo.

- (4) Aby byl překonán tento odvětvový a rozdrobený přístup k právu volného pohybu a pobytu a usnadněn výkon tohoto práva, je třeba jediného právního předpisu, který by změnil nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství⁵ a zrušil tyto akty: směrnice Rady 68/360/EHS ze dne 15. října 1968 o odstranění omezení pohybu a pobytu pracovníků členských států a jejich rodinných příslušníků uvnitř Společenství⁶, směrnice Rady 73/148/EHS ze dne 21. května 1973 o odstranění omezení pohybu a pobytu státních příslušníků členských států uvnitř Společenství v oblasti usazování a pohybu služeb⁷, směrnice Rady 90/364/EHS ze dne 28. června 1990 o právu pobytu⁸, směrnice Rady 90/365/EHS ze dne 28. června 1990 o právu pobytu zaměstnaných osob a osob samostatně výdělečně činných po skončení jejich pracovní činnosti⁹ a směrnice Rady 93/96/EHS ze dne 29. října 1993 o právu pobytu pro studenty¹⁰.
- (5) Má-li být právo všech občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států vykonáváno v objektivně existujících podmínkách svobody a důstojnosti, je třeba je zaručit také jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost. Pro účely této směrnice by definice „rodinného příslušníka“ měla zahrnovat také registrované partnery, zachází-li právní předpisy hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím.
- (6) K zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky, zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.
- (7) Aniž jsou dotčeny předpisy o kontrolách na státních hranicích, je třeba jasně definovat formality spojené s volným pohybem občanů Unie na území členských států.
- (8) K usnadnění volného pohybu rodinných příslušníků, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, by měly být osoby, které již získaly

⁵ Úř. věst. L 257, 19. 10. 1968, s. 2. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (EHS) č. 2434/92 (Úř. věst. L 245, 26. 8. 1992, s. 1).

⁶ Úř. věst. L 257, 19. 10. 1968, s. 13. Směrnice naposledy pozměněná aktem o přistoupení z roku 2003.

⁷ Úř. věst. L 172, 28. 6. 1973, s. 14.

⁸ Úř. věst. L 180, 13. 7. 1990, s. 26.

⁹ Úř. věst. L 180, 13. 7. 1990, s. 28.

¹⁰ Úř. věst. L 317, 18. 12. 1993, s. 59.

pobytovou kartu, osvobozeny od povinnosti získat vstupní vízum ve smyslu nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni¹¹, nebo případně ve smyslu platných vnitrostátních předpisů.

- (9) Aniž je dotčeno příznivější zacházení přiznané uchazečům o zaměstnání judikaturou Soudního dvora, měli by mít občané Unie právo pobytu v hostitelském členském státě až po dobu tří měsíců, aniž by podléhali jakýmkoli podmínkám či formalitám s výjimkou povinnosti mít platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas.
- (10) Při výkonu svého práva pobytu by se však osoby v počáteční fázi svého pobytu neměly stát nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu. Proto by právo pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků delší než tři měsíce mělo podléhat určitým podmínkám.
- (11) Základní a individuální právo pobytu v jiném členském státě je občanům Unie přiznáno přímo Smlouvou a nezávisí na splnění správních postupů.
- (12) U pobytů delších než tři měsíce by členské státy měly mít možnost vyžadovat od občanů Unie registraci u příslušného orgánu v místě pobytu, stvrzenou za tím účelem vydaným osvědčením o registraci.
- (13) Požadavek na pobytovou kartu by měl být omezen na rodinné příslušníky občanů Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, a na jejich pobyt přesahující tři měsíce.
- (14) Je třeba podrobně stanovit podklady, které mohou být vyžadovány příslušnými orgány k vydání osvědčení o registraci nebo pobytové karty, aby se předešlo rozdílným správním postupům nebo výkladu, které by zakládaly nepřípustnou překážku výkonu práva pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků.
- (15) Rodinní příslušníci by měli mít právní záruky v případě smrti občana Unie, rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo ukončení registrovaného partnerství. S ohledem na rodinný život a lidskou důstojnost v některých případech a k ochraně před zneužíváním je tedy třeba přijmout opatření, která by zajistila, aby bylo rodinným příslušníkům již pobývajícím na území hostitelského státu za těchto okolností ponecháno právo pobytu na výlučně osobním základě.
- (16) Osoby požívající práva pobytu by neměly být vyhoštěny, pokud nepředstavují nepřiměřenou zátěž pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu. Vyhoštění ze země by tedy nemělo být automatickým důsledkem využití systému sociální pomoci. Hostitelský členský stát by měl posuzovat, zda se nejedná o dočasné potíže, a při posuzování, zda se příjemce pomoci stal nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci a zda by měl být vyhoštěn,

¹¹ Úř. věst. L 81, 21. 3. 2001, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 453/2003 (Úř. věst. L 69, 13. 3. 2003, s.10).

zohlednit délku pobytu, osobní poměry a objem poskytované pomoci. Zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné či uchazeči o zaměstnání, jak byli definováni Soudním dvorem, by v žádném případě neměli být vyhoštěni, s výhradou případů odůvodněných veřejným pořádkem nebo veřejnou bezpečností.

- (17) Trvalý pobyt občanů Unie, kteří se rozhodli usadit v hostitelském členském státě dlouhodobě, by posílil pocit občanství Unie a představuje klíčový faktor podporující sociální soudržnost, která je jedním ze základních cílů Unie. Právo trvalého pobytu by tedy mělo být stanoveno pro všechny občany Unie a jejich rodinné příslušníky, kteří v hostitelském členském státě pobývají v souladu s podmínkami stanovenými touto směrnicí nepřetržitě po dobu pěti let, aniž by byli vyhoštěni.
- (18) Aby se trvalý pobyt stal opravdovým prostředkem integrace do společnosti hostitelského členského státu, ve kterém občan Unie žije, nemělo by být již jednou nabyté právo trvalého pobytu svázáno s žádnými dalšími podmínkami.
- (19) Je třeba zachovat určité zvláštní výhody přiznané občanům Unie, kteří jsou zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými, a jejich rodinným příslušníkům, jež jim mohou umožnit nabytí práva trvalého pobytu ještě před dovršením pěti let pobytu v hostitelském členském státě, neboť se jedná o nabytá práva přiznaná nařízením Komise (EHS) č. 1251/70 ze dne 29. června 1970 o právu pracovníků zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání v tomto státě¹² a směrnicí Rady 75/34/EHS ze dne 17. prosince 1974 o právu státních příslušníků členského státu zůstat po skončení výkonu samostatně výdělečné činnosti na území jiného členského státu¹³.
- (20) V souladu se zákazem diskriminace z důvodů státní příslušnosti by se všemi občany Unie a jejich rodinnými příslušníky pobývajících v některém členském státě na základě této směrnice mělo být v oblastech, na něž se vztahuje Smlouva, zacházeno stejně jako se státními příslušníky, s výhradou zvláštních ustanovení výslovně upravených Smlouvou a sekundárními právními předpisy.
- (21) Mělo by však být ponecháno na rozhodnutí hostitelského členského státu, zda občanům Unie jiným než zaměstnaným osobám nebo osobám samostatně výdělečně činným a osobám, které získají tento status, nebo jejich rodinným příslušníkům, přizná sociální pomoc během prvních třech měsíců pobytu, nebo u uchazečů o zaměstnání během delšího období, nebo zda těmto osobám před nabytím práva trvalého pobytu přizná podporu při studiu, včetně odborné přípravy.
- (22) Smlouva umožňuje omezit právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Pro užší vymezení okolností a procesních záruk, kterými je

¹² Úř. věst. L 142, 30. 6. 1970, s. 24.

¹³ Úř. věst. L 14, 20. 1. 1975, s. 10.

podmíněna možnost odepření vstupu občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům nebo možnost jejich vyhoštění, by touto směrnicí měla být nahrazena směrnice Rady 64/221/EHS ze dne 25. února 1964 o koordinaci zvláštních opatření týkajících se pohybu a pobytu cizích státních příslušníků, která byla přijata z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví¹⁴.

- (23) Vyhoštění občanů Unie a jejich rodinných příslušníků z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti představuje opatření, které může vážně ohrozit osoby, jež se poté, co využily práv a svobod přiznaných jim Smlouvou, skutečně integrovaly do hostitelského členského státu. Rozsah využití těchto opatření by tedy měl být omezen v souladu se zásadou přiměřenosti tak, aby byl brán v potaz stupeň integrace dotyčných osob, délka jejich pobytu v hostitelském členském státě, jejich věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry a vazby na jejich zemi původu.
- (24) Proto by s rostoucím stupněm integrace občanů Unie a jejich rodinných příslušníků v hostitelském členském státě měla růst i úroveň jejich ochrany před vyhoštěním. Vůči občanům Unie, kteří na území hostitelského členského státu pobývají již mnoho let, a zejména vůči těm, kteří se zde narodili a pobývali zde po celý svůj život, by vyhoštění mělo směřovat pouze z důvodu výjimečných okolností souvisejících s veřejnou bezpečností. Těmito výjimečnými okolnostmi by mělo být navíc podmíněno také vyhoštění nezletilých osob, aby byly v souladu s Úmluvou OSN ze dne 20. prosince 1989 o právech dítěte chráněny jejich vazby na rodinu.
- (25) Aby se zajistila vysoká úroveň ochrany práv občanů Unie a jejich rodinných příslušníků a aby byla dodržena zásada, že každé opatření veřejných orgánů musí být řádně odůvodněno, měly by být stanoveny procesní záruky také pro případy, kdy je občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům odpirán vstup do jiného členského státu nebo pobyt v něm.
- (26) Za všech okolností by měli mít občané Unie a jejich rodinní příslušníci, kterým byl odepřen vstup do jiného členského státu nebo pobyt v něm, přístup k nápravě v soudním řízení.
- (27) V souladu s judikaturou Soudního dvora, která členskými státy zakazuje udělovat osobám, na které se vztahuje tato směrnice, doživotní zákazy pobytu na jejich území, by mělo být potvrzeno právo občanů Unie a jejich rodinných příslušníků, kteří byli vyhoštěni z území některého členského státu, podat po uplynutí přiměřené lhůty, nejpozději však po uplynutí tří let od vykonání konečného rozhodnutí o zákazu pobytu, novou žádost.
- (28) Členské státy by měly mít možnost přijmout potřebná opatření k ochraně před zneužíváním práv nebo podvody, a zejména před účelovými manželstvími nebo jakoukoliv jinou formou vztahů uzavíraných výlučně za účelem získání práva na volný pohyb a pobyt.

¹⁴ Úř. věst. 56, 4.4. 1964, s. 850. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí 75/35/EHS (Úř. věst. L 14, 20. 1. 1975, s. 14).

- (29) Touto směrnicí by neměly být dotčeny příznivější vnitrostátní předpisy.
- (30) K posouzení otázky, jak by mohl být dále usnadněn výkon práva volného pohybu a pobytu, by Komise měla vypracovat zprávu hodnotící možnost předložení jakýchkoliv potřebných návrhů k tomuto účelu, a zejména návrhu na prodloužení doby pobytu nesvázaného s podmínkami.
- (31) Tato směrnice ctí základní lidská práva a svobodám a dodržuje zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie. V souladu se zákazem diskriminace zakotveným v Listině by členské státy měly tuto směrnici provádět bez diskriminace osob požívajících práv podle této směrnice z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických znaků, jazyka, náboženství nebo přesvědčení, politického nebo jakéhokoli jiného přesvědčení, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, původu, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví

- a) podmínky výkonu práva volného pohybu a pobytu na území členských států občany Unie a jejich rodinnými příslušníky;
- b) právo trvalého pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků na území členských států;
- c) omezení práv uvedených v písmenech a) a b) z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) „občanem Unie“ osoba, která je státním příslušníkem některého členského státu;
- 2) „rodinným příslušníkem“:
 - a) manžel nebo manželka;
 - b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu;
 - c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);
 - d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);
- 3) „hostitelským členským státem“ členský stát, do něž se občan Unie stěhuje za účelem výkonu svého práva volného pohybu a pobytu.

Článek 3

Oprávněné osoby

1. Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.
2. Aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:
 - a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně;
 - b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.

Hostitelský členský stát pečlivě posoudí osobní poměry těchto osob a zdůvodní každé odepření vstupu či pobytu těchto osob.

KAPITOLA II

PRÁVO NA OPUŠTĚNÍ A NA VSTUP

Článek 4

Právo na opuštění území

1. Aniž jsou dotčeny předpisy o cestovních dokladech použitelné pro kontroly na státních hranicích, mají všichni občané Unie s platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem a jejich rodinní příslušníci, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají platný cestovní pas, právo opustit území členského státu a odebrat se do jiného členského státu.
2. Po osobách uvedených v odstavci 1 nesmějí být požadována výjezdní víza ani jiné rovnocenné formality.
3. Členské státy v souladu se svými právními předpisy vydávají a obnovují svým státním příslušníkům průkaz totožnosti nebo cestovní pas s uvedením jejich státní příslušnosti.
4. Cestovní pas je platný alespoň pro všechny členské státy a pro země, kterými musí jeho držitel po cestě mezi členskými státy projet. Neupravuje-li právo členského státu vydávání průkazů totožnosti, musí doba platnosti veškerých vydávaných nebo prodlužovaných cestovních pasů činit alespoň pět let.

Článek 5

Právo na vstup

1. Aniž jsou dotčeny předpisy o cestovních dokladech použitelné pro kontroly na státních hranicích, zaručují členské státy občanům Unie vstup na své území s platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem a rodinným příslušníkům, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, vstup na své území s platným cestovním pasem.

Po občanech Unie nesmějí být požadována výjezdní víza ani jiné rovnocenné formality.

2. Po rodinných příslušnících, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je požadováno pouze vstupní vízum v souladu s nařízením (ES) č. 539/2001 nebo případně s vnitrostátním právem. Pro účely této směrnice jsou od vízové povinnosti osvobozeni rodinní příslušníci s platnou pobytovou kartou.

Členské státy poskytnou těmto osobám všechny prostředky, aby jim usnadnily získání nezbytných víz. Tato víza se udělují bezplatně, zrychleným postupem v nejkratší možné lhůtě.

3. Předloží-li rodinní příslušníci, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, pobytovou kartu uvedenou v článku 10, nedá hostitelský stát do jejich cestovního pasu vstupní ani výstupní razítko.

4. Nemá-li občan Unie nebo rodinný příslušník, který není státním příslušníkem žádného členského státu, potřebné cestovní doklady, případně nezbytná víza, poskytne mu dotyčný členský stát před jeho vrácením veškeré vhodné možnosti, aby potřebné doklady v přiměřené lhůtě získal nebo mu byly dodány, nebo aby doložil či jinak prokázal, že se na něj vztahuje právo volného pohybu a pobytu.

5. Členský stát může od dotyčné osoby vyžadovat, aby v přiměřené a nediskriminační lhůtě ohlásila svou přítomnost na jeho území. Při nesplnění tohoto požadavku může dotyčná osoba podléhat přiměřeným a nediskriminačním sankcím.

KAPITOLA III

PRÁVO POBYTU

Článek 6

Právo pobytu po dobu do tří měsíců

1. Občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu až tří měsíců, aniž by podléhali jakýmkoli podmínkám či formalitám s výjimkou povinnosti být držitelem platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

2. Odstavec 1 se použije také na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a tohoto občana Unie doprovázejí nebo následují a kteří jsou držiteli platného cestovního pasu.

Článek 7

Právo pobytu po dobu delší než tři měsíce

1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud

a) jsou v hostitelském členském státě zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými; nebo

- b) mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika; nebo
- c) – jsou zapsáni u soukromého či veřejného subjektu, akreditovaného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu studia, včetně odborné přípravy, a
 - jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika, a prohlášením nebo jiným podobným prostředkem podle své volby ujistí příslušný vnitrostátní orgán, že mají dostatečné prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky, aby se po dobu jejich pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu; nebo
- d) jsou rodinnými příslušníky doprovázejícími nebo následujícími občana Unie, který splňuje podmínky uvedené v písmenech a), b) nebo c).

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, za předpokladu, že tento občan Unie splňuje podmínky stanovené v odst. 1 písm. a), b) nebo c).

3. Pro účely odst. 1 písm. a) si občan Unie, který již není zaměstnanou osobou ani samostatně výdělečně činnou osobou, ponechává postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné v těchto případech:

- a) není dočasně schopen pracovat v důsledku nemoci nebo úrazu;
- b) je řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný poté, co byl zaměstnán více než jeden rok a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání;
- c) je řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný po skončení pracovní smlouvy na dobu určitou kratší jednoho roku nebo poté, co se během prvních dvanácti měsíců stal nedobrovolně nezaměstnaným, a zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. V tom případě si postavení pracovníka ponechává na dobu alespoň šesti měsíců;
- d) zahájí odbornou přípravu. Pokud není nedobrovolně nezaměstnaný, může si postavení pracovníka ponechat, pouze vztahuje-li se odborná příprava k jeho předchozímu zaměstnání.

4. Odchylně od odst. 1 písm. d) a odstavce 2 mají právo pobytu jako rodinní příslušníci občana Unie splňujícího podmínky odst. 1 písm. c) pouze jeho manžel či manželka, registrovaný partner či partnerka ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) a nezaopatřené děti. Na jím vyživované předky v linii přímé a takové předky jeho manžela či manželky nebo partnera či partnerky se použije čl. 3 odst. 2.

Článek 8

Správní formality pro občany Unie

1. Aniž je dotčen čl. 5 odst. 5, může členský stát u pobytu delšího než tři měsíce požadovat po občanech Unie, aby se zaregistrovali u příslušných orgánů.
2. Lhůta pro registraci nesmí být kratší než tři měsíce ode dne příjezdu. Osvědčení o registraci s uvedením jména a adresy registrované osoby a datem registrace je vystaveno okamžitě. Při nesplnění požadavku registrace může osoba podléhat přiměřeným a nediskriminačním sankcím.
3. K vystavení osvědčení o registraci smějí členské státy vyžadovat pouze,
 - aby občané Unie, na něž se vztahuje čl. 7 odst. 1 písm. a), předložili platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, potvrzení zaměstnavatele o přijetí nebo osvědčení o zaměstnání nebo doklad o tom, že jsou samostatně výdělečně činní;
 - aby občané Unie, na něž se vztahuje čl. 7 odst. 1 písm. b), předložili platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas a prokázali, že splňují podmínky uvedeného ustanovení;
 - aby občané Unie, na které se vztahuje čl. 7 odst. 1 písm. c), předložili platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, doklad o tom, že jsou zapsáni u akreditovaného subjektu a že jsou účastníky všeobecného zdravotní pojištění, a prohlášení nebo jiný podobný prostředek ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. c). Členské státy nesmějí požadovat, aby na tomto prohlášení byla uváděna určitá výše prostředků.
4. Členské státy nesmějí stanovit pevnou částku, kterou považují za „dostatečné prostředky“, ale musí zohledňovat osobní poměry dotyčné osoby. Tato částka nesmí být v žádném případě vyšší než minimum, při jehož nedosažení mají státní příslušníci hostitelského členského státu nárok na sociální pomoc, a není-li toto kritérium stanoveno, nesmí být vyšší než minimální důchod ze sociálního zabezpečení vyplácený hostitelským členským státem.
5. K vystavení osvědčení o registraci rodinných příslušníků občanů Unie, kteří jsou sami občany Unie, mohou členské státy vyžadovat předložení těchto dokladů:
 - a) platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas;
 - b) doklad potvrzující rodinný vztah nebo registrované partnerství;
 - c) případně osvědčení o registraci občana Unie, kterého doprovázejí nebo následují;
 - d) v případech spadajících pod čl. 2 odst. 2 písm. c) a d) doklady o splnění podmínek uvedených ustanovení;

- e) v případech spadajících pod čl. 3 odst. 2 písm. a) doklad vystavený příslušným orgánem v zemi původu nebo v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje, že jsou dotyčným občanem Unie vyživovanými osobami nebo členy jeho domácnosti, nebo doklad o vážných zdravotních důvodech naléhavě vyžadujících osobní péči tohoto občana Unie o ně;
- f) v případech spadajících pod čl. 3 odst. 2 písm. b) doklad o trvalém vztahu s dotyčným občanem Unie.

Článek 9

Správní formality pro rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu

1. Rodinným příslušníkům občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a jejichž plánovaná doba pobytu přesahuje tři měsíce, vydají členské státy pobytovou kartu
2. Lhůta pro podání žádosti o pobytovou kartu nesmí být kratší než tři měsíce ode dne příjezdu.
3. Při nesplnění povinnosti registrace může dotyčná osoba podléhat přiměřeným a nediskriminačním sankcím.

Článek 10

Vydávání pobytových karet

1. Právo pobytu rodinných příslušníků občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je nejpozději šest měsíců ode dne podání žádosti potvrzeno vydáním dokladu, který se nazývá „Pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie“. Osvědčení o podání žádosti o pobytovou kartu se vydává okamžitě.
2. K vydání pobytové karty vyžadují členské státy předložení těchto dokladů:
 - a) platného cestovního pasu;
 - b) dokladu potvrzujícího rodinný vztah nebo registrované partnerství;
 - c) osvědčení o registraci, nebo neexistuje-li systém registrace, jakýkoliv jiný doklad o pobytu občana Unie, kterého doprovázejí nebo následují, v hostitelském členském státě;
 - d) v případech spadajících pod čl. 2 odst. 2 písm. c) a d) doklady o splnění podmínek uvedených ustanovení;

- e) v případech spadajících pod čl. 3 odst. 2 písm. a) doklad vydaný příslušným orgánem v zemi původu nebo v zemi, z níž přijíždějí, který potvrzuje, že jsou dotyčným občanem Unie vyživovanými osobami nebo členy jeho domácnosti, nebo doklad o vážných zdravotních důvodech naléhavě vyžadujících osobní péči tohoto občana Unie o ně;
- f) v případech spadajících pod čl. 3 odst. 2 písm. b) doklad o trvalém vztahu s dotyčným občanem Unie.

Článek 11

Platnost pobytové karty

1. Pobytová karta uvedená v čl. 10 odst. 1 má platnost po dobu pěti let ode dne vydání, nebo po dobu předpokládaného pobytu občana Unie, je-li kratší než pět let.
2. Platnost pobytové karty není dotčena dočasnou nepřítomností po dobu nepřesahující šest měsíců v roce, nepřítomností delšího trvání z důvodu plnění povinné vojenské služby ani nepřítomností po dobu nejvýše dvanácti po sobě jdoucích měsíců z důležitých důvodů, například z důvodu těhotenství nebo narození dítěte, vážné nemoci, studia či odborné přípravy nebo vyslání do jiného členského státu nebo třetí země zaměstnavatelem.

Článek 12

Zachování práva pobytu rodinných příslušníků v případě smrti nebo odjezdu občana Unie

1. Aniž je dotčen druhý pododstavec, není smrtí občana Unie nebo jeho odjezdem z hostitelského členského státu dotčeno právo pobytu jeho rodinných příslušníků, kteří jsou státními příslušníky některého členského státu.

Před získáním práva trvalého pobytu musí dotyčné osoby splnit podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d).

2. Aniž je dotčen druhý pododstavec, nevede smrt občana Unie ke ztrátě práva pobytu jeho rodinných příslušníků, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a kteří před smrtí občana Unie pobývali v hostitelském členském státě jako rodinní příslušníci po dobu alespoň jednoho roku.

Právo pobytu dotyčných osob, které nezískaly právo trvalého pobytu, je podmíněno prokázáním skutečnosti, že jsou zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými nebo že mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika, nebo již jsou v hostitelském

členském státě považováni za rodinné příslušníky osoby splňující tyto požadavky. Pojem „dostatečné prostředky“ je vymezen v čl. 8 odst. 4.

Takovým rodinným příslušníkům je zachováno právo pobytu na výlučně osobním základě.

3. Odjezd občana Unie z hostitelského členského státu nebo jeho smrti nevede až do ukončení studia jeho dětí ke ztrátě práva pobytu jeho dětí ani rodiče, který o děti skutečně pečuje, bez ohledu na jejich státní příslušnost, pobývají-li tyto děti v hostitelském členském státě a jsou zapsány ve vzdělávacím zařízení za účelem studia.

Článek 13

Zachování práva pobytu rodinných příslušníků v případě rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo ukončení registrovaného partnerství

1. Aniž je dotčen druhý pododstavec, není rozvodem nebo prohlášením manželství s občanem Unie za neplatné ani ukončením registrovaného partnerství s ním ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) dotčeno právo pobytu jeho rodinných příslušníků, kteří jsou státními příslušníky některého členského státu.

Před získáním práva trvalého pobytu musí dotyčné osoby splnit podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d).

2. Aniž je dotčen druhý pododstavec, nevede rozvod nebo prohlášení manželství za neplatné ani ukončení registrovaného partnerství podle čl. 2 odst. 2 písm. b) ke ztrátě práva pobytu rodinných příslušníků občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, pokud

- a) manželství nebo registrované partnerství podle čl. 2 odst. 2 písm. b) trvalo před zahájením řízení o rozvodu nebo o prohlášení manželství za neplatné nebo před ukončením registrovaného partnerství alespoň tři roky, z toho nejméně jeden rok v hostitelském členském státě; nebo
- b) na základě dohody mezi manželi nebo partnery podle čl. 2 odst. 2 písm. b) nebo na základě soudního rozhodnutí jsou manželovi či manželce nebo partnerovi či partnerce, která není státním příslušníkem žádného členského státu, svěřeny do výchovy děti občana Unie; nebo
- c) je to opodstatněno obzvláště obtížnými okolnostmi, například u osob, které se během manželství nebo registrovaného partnerství staly obětí domácího násilí; nebo
- d) na základě dohody mezi manželi nebo partnery podle čl. 2 odst. 2 písm. b) nebo na základě soudního rozhodnutí má manžel či manželka nebo partner či partnerka, který/která není státním příslušníkem členského státu, právo na styk s nezletilým dítětem, a soud rozhodl, že tento styk musí být uskutečňován v hostitelském členském státě a po dobu nezbytně nutnou.

Právo pobytu dotyčných osob, které nezískaly právo trvalého pobytu, je podmíněno prokázáním skutečnosti, že jsou zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými nebo že mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika, nebo jsou příslušníky rodiny osoby splňující tyto požadavky a tato rodina byla již založená v hostitelském členském státě. Pojem „dostatečné prostředky“ je vymezen v čl. 8 odst. 4.

Takovým rodinným příslušníkům je zachováno právo pobytu na výlučně osobním základě.

Článek 14

Zachování práva pobytu

1. Občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům náleží právo pobytu uvedené v článku 6 dokud se nestanou nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu.

2. Občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům náleží právo pobytu stanovené v člancích 7, 12 a 13, dokud splňují podmínky uvedených ustanovení.

Ve zvláštních případech, existují-li odůvodněné pochybnosti, zda občan Unie nebo jeho rodinní příslušníci splňují podmínky stanovené v člancích 7, 12 a 13, mohou členské státy ověřit, zda jsou tyto podmínky splněny. Toto ověřování není prováděno systematicky.

3. Vyhoštění ze země nesmí být automatickým důsledkem využití systému sociální pomoci hostitelského členského státu občanem Unie nebo jeho rodinnými příslušníky.

4. Odchylně od odstavců 1 a 2 a aniž je dotčena kapitola VI, nesmějí být v žádném případě vyhoštěni občané Unie ani jejich rodinní příslušníci, pokud

- a) občané Unie jsou zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými, nebo
- b) občané Unie vstoupili na území hostitelského členského státu za účelem hledání zaměstnání. V tom případě nesmějí být občané Unie ani jejich rodinní příslušníci vyhoštěni, pokud mohou prokázat, že pokračují v hledání zaměstnání a mají skutečnou naději, že budou zaměstnáni.

Článek 15

Procesní záruky

1. Na veškerá rozhodnutí o omezení volného pohybu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků z jiných důvodů než veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví se obdobně použijí postupy stanovené v článcích 30 a 31.
2. Důvodem vyhoštění z hostitelského členského státu není skončení platnosti průkazu totožnosti nebo cestovního pasu, na jehož základě dotyčná osoba vstoupila na území hostitelského členského státu a bylo jí vystaveno osvědčení o registraci nebo pobytová karta.
3. Hostitelský členský stát nesmí zakázat vstup do země v souvislosti s rozhodnutím o vyhoštění podle odstavce 1.

KAPITOLA IV

PRÁVO TRVALÉHO POBYTU

Oddíl 1

Způsobilost

Článek 16

Obecné pravidlo pro občany Unie a jejich rodinné příslušníky

1. Právo trvalého pobytu v hostitelském členském státě mají občané Unie, kteří tam nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let. Toto právo není vázáno na splnění podmínek stanovených v kapitole III.
2. Odstavec 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a s občanem Unie v hostitelském členském státě nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let.
3. Nepřetržitost pobytu není dotčena dočasnou nepřítomností po dobu nepřesahující celkem šest měsíců v roce, nepřítomností delšího trvání z důvodu plnění povinné vojenské služby ani souvislou nepřítomností po dobu nejvýše dvanácti měsíců z důležitých důvodů, například z důvodu těhotenství nebo narození dítěte,

vážné nemoci, studia či odborné přípravy nebo vyslání do jiného členského státu nebo třetí země zaměstnavatelem.

4. Již nabyté právo trvalého pobytu může být ztraceno pouze z důvodu nepřítomnosti v hostitelském členském státě po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky.

Článek 17

Výjimky pro osoby již nepracující v hostitelském členském státě a jejich rodinné příslušníky

1. Odchylně od článku 16 nabývají právo trvalého pobytu před dosažením pěti let nepřetržitého pobytu

a) zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které v době ukončení pracovní činnosti dosáhly věku stanoveného právem tohoto členského státu pro nárok na starobní důchod, nebo pracovníci, kteří skončí výdělečnou činnost a odejdou do předčasného důchodu, pokud v tomto členském státě pracovali v předcházejících nejméně dvanácti měsících a nepřetržitě tam pobývají déle než tři roky.

Nepřiznává-li právo hostitelského členského státu některým skupinám samostatně výdělečně činných osob právo na starobní důchod, považuje se podmínka věku za splněnou, dosáhne-li dotyčná osoba věku šedesáti let.

b) zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které v hostitelském členském státě pobývají déle než dva roky a přestaly tam pracovat z důvodu trvalé pracovní neschopnosti.

Podmínka délky pobytu se neuplatní, je-li příčinou této pracovní neschopnosti pracovní úraz nebo nemoc z povolání, na jejímž základě má dotyčná osoba nárok na dávku plně nebo zčásti vyplácenou nositelem pojištění v hostitelském členském státě;

c) zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které po třech letech nepřetržitého zaměstnání a pobytu v hostitelském členském státě pracují jako zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné v jiném členském státě a zároveň si ponechávají své bydliště v hostitelském členském státě, kam se zpravidla každý den nebo alespoň jednou týdně vrací.

Pro účely nabývání práv uvedených v písmenech a) a b) se doby zaměstnání získané v členském státě, v němž dotyčná osoba pracuje, považují za získané v hostitelském členském státě.

Doby nedobrovolné nezaměstnanosti řádně zaznamenané příslušným úřadem práce, období přerušení práce z důvodů nezávislých na dotyčné osobě a nepřítomnost v práci

nebo období přerušeni práce z důvodu nemoci nebo úrazu se považují za doby zaměstnání.

2. Podmínky délky pobytu a zaměstnání stanovené v odst. 1 písm. a) a podmínka délky pobytu stanovená v odst. 1 písm. b) se nepoužijí, je-li manžel či manželka nebo partner či partnerka podle čl. 2 odst. 2 písm. b) zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné státním příslušníkem hostitelského členského státu nebo ztratil tuto příslušnost v důsledku sňatku s touto zaměstnanou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou.

3. Rodinní příslušníci zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, kteří s ní pobývají na území hostitelského členského státu, mají právo trvalého pobytu v tomto členském státu bez ohledu na státní příslušnost, pokud tato zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná sama nabyla práva trvalého pobytu v tomto členském státě na základě odstavce 1.

4. Pokud však zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná zemře v období, kdy ještě pracuje, avšak dosud nezískala v hostitelském členském státě trvalý pobyt na základě odstavce 1, nabývají její rodinní příslušníci, kteří s ní pobývají na území hostitelského členského státu, právo trvalého pobytu za podmínky, že

- a) tato zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná v okamžiku smrti nepřetržitě pobývala na území tohoto členského státu po dobu dvou let; nebo
- b) příčinou smrti byl pracovní úraz nebo nemoc z povolání; nebo
- c) pozůstalý manžel nebo manželka ztratila státní příslušnost tohoto členského státu v důsledku sňatku s touto zaměstnanou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou.

Článek 18

Nabytí práva trvalého pobytu některými rodinnými příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu

Aniž je dotčen článek 17, nabývají rodinní příslušníci občana Unie, na nějž se vztahuje čl. 12 odst. 2 a čl. 13 odst. 2, kteří splňují podmínky uvedeného ustanovení, právo trvalého pobytu poté, co v hostitelském členském státě nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let.

Oddíl II

Správní formality

Článek 19

Doklad osvědčující trvalý pobyt občanů Unie

1. Na požádání vydá členský stát po ověření délky jejich pobytu občanům Unie způsobilým k trvalému pobytu doklad osvědčující jejich trvalý pobyt.
2. Doklad osvědčující trvalý pobyt se vydává v nejkratší možné lhůtě.

Článek 20

Karta trvalého pobytu pro rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu

1. Rodinným příslušníkům, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo trvalého pobytu, vydávají členské státy do šesti měsíců od podání žádosti kartu trvalého pobytu. Platnost karty trvalého pobytu se vždy po deseti letech automaticky prodlužuje.
2. Žádost o kartu trvalého pobytu se podává před skončením platnosti pobytové karty. Při nesplnění povinnosti požádat o kartu trvalého pobytu může dotyčná osoba podléhat přiměřeným a nediskriminačním sankcím.
3. Platnost karty trvalého pobytu není dotčena přerušением pobytu kratším než dva po sobě jdoucí roky.

Článek 21

Nepřetržitost pobytu

Pro účely této směrnice může být nepřetržitost pobytu doložena jakýmikoliv důkazními prostředky, které se používají v hostitelském členském státě. Nepřetržitost pobytu se přerušuje řádně vykonaným rozhodnutím o vyhoštění dotyčné osoby.

KAPITOLA V

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ PRO PRÁVO POBYTU A PRÁVO TRVALÉHO POBYTU

Článek 22

Územní působnost

Právo pobytu a právo trvalého pobytu se vztahuje na celé území hostitelského členského státu. Členské státy mohou právo pobytu a právo trvalého pobytu územně omezit pouze tehdy, vztahují-li se stejná omezení i na jejich vlastní státní příslušníky.

Článek 23

Související práva

Bez ohledu na státní příslušnost mají rodinní příslušníci občana Unie, kteří mají právo pobytu nebo právo trvalého pobytu v členském státě, právo přijmout zaměstnání nebo být samostatně výdělečně činnými v tomto členském státě.

Článek 24

Rovné zacházení

1. S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. Právo na rovné zacházení se vztahuje i na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo pobytu nebo trvalého pobytu.

2. Odchylně od odstavce 1 není hostitelský členský stát povinen přiznat nárok na sociální pomoc v prvních třech měsících pobytu nebo případně během delšího období stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b), ani není povinen přiznat před nabytím práva trvalého pobytu vyživovací podporu při studiu, včetně odborné přípravy, již se rozumí stipendia nebo půjčky na studium osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.

Článek 25

Obecná ustanovení o povoleních k pobytu

1. Držení osvědčení o registraci podle článku 8, dokladu osvědčujícího trvalý pobyt, osvědčení o podání žádosti o pobytovou kartu rodinného příslušníka, pobytové karty nebo karty trvalého pobytu nesmí být za žádných okolností podmínkou výkonu práva nebo splnění správních formalit, může-li být existence práv prokázána jinými doklady.

2. Všechny doklady uvedené v odstavci 1 jsou vydávány bezplatně nebo za poplatek nepřesahující poplatek vybíraný za vydání obdobných dokladů od státních příslušníků.

Článek 26

Kontroly

Členské státy mohou provádět kontroly souladu s jakýmkoliv požadavkem odvozeným z jejich vnitrostátních právních předpisů pro státní příslušníky jiných států, týkající se povinnosti vždy u sebe nosit osvědčení o registraci nebo pobytovou kartu, pokud se na jejich vlastní státní příslušníky vztahuje stejná povinnost ohledně jejich průkazu totožnosti. Při nesplnění této povinnosti mohou členské státy uložit stejné sankce, které jsou ukládány jejich vlastním státním příslušníkům při nesplnění povinnosti nosit u sebe průkaz totožnosti.

KAPITOLA VI

OMEZENÍ PRÁVA VSTUPU A PRÁVA POBYTU Z DŮVODŮ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU, VEŘEJNÉ BEZPEČNOSTI NEBO VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

Článek 27

Obecné zásady

1. S výhradou této kapitoly smějí členské státy omezit svobodu pohybu a pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků bez ohledu na státní příslušnost z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Tyto důvody nesmějí být uplatňovány k hospodářským účelům.

2. Opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje.

Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná.

3. Ke zjištění, zda dotyčná osoba představuje ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, může hostitelský členský stát, považuje-li to za nezbytné, při vydávání osvědčení o registraci, nebo nemá-li systém registrace, do tří měsíců od příjezdu dotyčné osoby na jeho území nebo od ohlášení její přítomnosti na jeho území ve smyslu čl. 5 odst. 5 nebo při vystavování pobytové karty požádat členský stát původu nebo v případě potřeby jiné členské státy o poskytnutí informací o případných minulých policejních záznamech o dotyčné osobě. Tato šetření nesmějí být prováděna systematicky. Konzultovaný členský stát odpoví do dvou měsíců.

4. Členský stát, který vydal cestovní pas nebo průkaz totožnosti, umožní držiteli dokladu, který byl z jiného členského státu vyhoštěn z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví, opětovný vstup na své území bez jakýchkoliv formalit, a to i když doklad pozbyl platnosti nebo státní příslušnost držitele je sporná.

Článek 28

Ochrana před vyhoštěním

1. Před přijetím rozhodnutí o vyhoštění z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti vezme hostitelský členský stát v úvahu skutečnosti, jako je délka pobytu dotyčné osoby na jeho území, věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v hostitelském členském státě a intenzita vazeb na zemi původu.

2. Hostitelský členský stát nesmí, s výjimkou závažných důvodů týkajících se veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, vydat rozhodnutí o vyhoštění proti občanům Unie nebo jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří mají právo trvalého pobytu na jeho území.

3. Rozhodnutí o vyhoštění nesmí, s výjimkou naléhavých důvodů týkajících se veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti vymezených členskými státy, být vydáno proti občanům Unie, kteří

- a) posledních deset let měli pobyt v hostitelském členském státě; nebo
- b) jsou nezletilými osobami, kromě případů, kdy je vyhoštění v nejlepším zájmu dítěte, jak je stanoveno v Úmluvě OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989.

Článek 29

Veřejné zdraví

1. Jedinými nemocemi, které odůvodňují opatření omezující svobodu pohybu, jsou výhradně nemoci s epidemickým potenciálem definované odpovídajícími akty Světové zdravotnické organizace a jiné nakažlivé nemoci a nakažlivé parazitické nemoci, pokud se na ně vztahují ochranná opatření používaná na státní příslušníky hostitelského členského státu.

2. Důvodem k vyhoštění z území nesmějí být nemoci, které se vyskytnou po uplynutí lhůty tří měsíců po příjezdu.

3. Existují-li závažné důvody, mohou členské státy do tří měsíců po příjezdu vyžadovat od osob s právem pobytu, aby se podrobily bezplatné lékařské prohlídce,

kde by bylo zjištěno, zda netrpí žádnou z nemocí uvedených v odstavci 1. Vyžadování těchto prohlídek nesmí být běžnou praxí.

Článek 30

Oznamování rozhodnutí

1. Rozhodnutí přijatá podle čl. 27 odst. 1 se dotyčným osobám oznamují písemně a takovým způsobem, aby mohly porozumět jejich obsahu a jejich důsledkům pro svou osobu.
2. Není-li to v rozporu se zájmy bezpečnosti státu, jsou dotyčné osoby přesně a úplně informovány o důvodech veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví, na nichž jsou založena rozhodnutí přijatá v jejich případě.
3. V oznámení rozhodnutí je uveden soud nebo správní orgán, u kterého může dotyčná osoba podat opravný prostředek, lhůta k jeho podání a popřípadě lhůta, kterou má osoba na opuštění území členského státu. S výjimkou odůvodněných naléhavých případů nesmí být lhůta na opuštění území kratší než jeden měsíc ode dne oznámení.

Článek 31

Procesní záruky

1. Dotyčné osoby mají v hostitelském členském státě přístup k soudním a případně správním opravným řízením za účelem přezkumu rozhodnutí přijatých vůči nim z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.
2. Je-li součástí návrhu na opravný prostředek proti rozhodnutí o vyhoštění nebo návrhu na soudní přezkum tohoto rozhodnutí žádost o předběžné opatření pozastavující výkon tohoto rozhodnutí, nesmí ke skutečnému vyhoštění dojít před vydáním rozhodnutí o tomto předběžném opatření, s výjimkou těchto případů:
 - je-li rozhodnutí o vyhoštění založeno na předchozím soudním rozhodnutí, nebo
 - měly-li dotyčné osoby již dříve přístup k soudnímu přezkumu, nebo
 - zakládá-li se rozhodnutí o vyhoštění na naléhavých důvodech veřejné bezpečnosti podle čl. 28 odst. 3.
3. V opravném řízení je umožněno posouzení zákonnosti rozhodnutí, skutečností a okolností, na kterých je založeno. Toto řízení zajišťuje, že rozhodnutí není nepřiměřené, zejména s ohledem na požadavky stanovené v článku 28.

4. Členské státy mohou zakázat dotyčnou osobu pobyt na svém území v průběhu opravného řízení, ale nesmějí jí bránit osobně vystoupit na svou obhajobu, kromě případů, kdy by její přítomnost mohla způsobit závažné narušení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti nebo kdy se opravný prostředek nebo soudní přezkum týkají odepření vstupu na území.

Článek 32

Doba platnosti rozhodnutí o zákazu pobytu

1. Osoby, kterým byl zakázán pobyt z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, mohou po uplynutí přiměřené lhůty, která závisí na okolnostech, avšak nejdéle po uplynutí tří let od vykonání pravomocného rozhodnutí o zákazu pobytu přijatého v souladu s právem Společenství, podat žádost o zrušení zákazu pobytu odůvodněnou skutečnostmi nasvědčujícími tomu, že došlo k podstatné změně okolností, kterými bylo rozhodnutí o zákazu pobytu odůvodněno.

Dotyčný členský stát rozhodne o této žádosti do šesti měsíců od jejího podání.

2. Po dobu posuzování své žádosti nemají osoby uvedené v odstavci 1 právo vstoupit na území dotyčného členského státu.

Článek 33

Vyhoštění jako sankce nebo právní důsledek

1. Hostitelský členský stát nesmí vydávat rozhodnutí o vyhoštění jako formu sankce nebo jako právní důsledek trestu odnětí svobody, pokud nejsou splněny požadavky článků 27, 28 a 29.

2. Je-li rozhodnutí o vyhoštění uvedené v odstavci 1 vykonáváno více jak 2 roky po jeho vydání, prověří členský stát, zda dotyčná osoba stále a skutečně představuje ohrožení veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti, a posoudí, zda od vydání rozhodnutí o vyhoštění nedošlo k podstatné změně okolností.

KAPITOLA VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 34

Zveřejnění

Členské státy šíří informace o právech a povinnostech občanů Unie a jejich rodinných příslušníků ve věcech upravených touto směrnicí, zejména prostřednictvím osvětových kampaní v celostátních a místních hromadných sdělovacích prostředcích a prostřednictvím jiných komunikačních prostředků.

Článek 35

Zneužití práv

Členské státy mohou přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoliv práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků. Veškerá taková opatření musí být přiměřená a spojená s procesními zárukami stanovenými v člancích 30 a 31.

Článek 36

Sankce

Členské státy stanoví sankce za porušení vnitrostátních pravidel přijatých k provedení této směrnice a přijmou opatření potřebná k jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné a přiměřené. Členské státy oznámí Komisi tato ustanovení do 30. dubna 2006 a veškeré následné změny co nejdříve.

Článek 37

Příznivější vnitrostátní předpisy

Touto směrnicí nejsou dotčeny právní a správní předpisy členských států, které jsou příznivější pro osoby spadající do působnosti této směrnice.

Článek 38

Zrušení

1. S účinkem od 30. dubna 2006 se zrušují články 10 a 11 nařízení (EHS) č. 1612/68.
2. S účinkem od 30. dubna 2006 se zrušují směrnice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.
3. Odkazy na zrušená ustanovení a směrnice se považují za odkazy na tuto směrnici.

Článek 39

Zpráva

Nejpozději 30. dubna 2006 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice spolu s případnými návrhy, zejména o možnosti prodloužení doby, během níž mohou občané Unie a jejich rodinní příslušníci pobývat na území hostitelského členského státu bez jakýchkoliv podmínek. Členské státy poskytnou Komisi informace potřebné k vypracování zprávy.

Článek 40

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 30. dubna 2006.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice spolu s tabulkou znázorňující, jak jednotlivá ustanovení této směrnice odpovídají přijatým vnitrostátním předpisům.

Článek 41

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 42

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

Ve Štrasburku dne 29. dubna 2004.

Za Evropský parlament
předseda
P. COX

Za Radu
předseda
M. McDOWELL